

PRZEMÓWIENIE MGR. INŻ. RUDOLFA SUCHANKA, DYREKTORA OJCOWSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Szanowni Państwo!

W dniu 14 stycznia 2006 r. minęło 50 lat od utworzenia Ojcowskiego Parku Narodowego. Rozporządzenie Rady Ministrów (Dz.U. nr 4 z dnia 11 lutego 1956 r., poz. 22) w sprawie utworzenia Parku było uwieńczeniem długoletnich starań o ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych Doliny Prądnika. Ten najmniejszy spośród polskich parków narodowych grupuje na swym obszarze unikatowe wartości przyrodnicze i kulturowe. Wyjątkowa rzeźba terenu, różnorodność szaty roślinnej, bogactwo fauny – to tło, na którym przewijają się obecność człowieka i osadnictwa na tym obszarze od około 120 tys. lat p.n.e. po dzień dzisiejszy.

Bogactwo tego terenu stanowi zarówno przyroda ożywiona i nieożywiona. Krajobraz Ojcowskiego Parku Narodowego reprezentuje wyjątkowo malowniczy fragment Jury Krakowsko-Wieluńskiej będącej znaczącym w Polsce obszarem występowania wapieni. Znajduje się tutaj ponad 500 jaskiń, które kryją również jedne z najstarszych śladów osadnictwa na Ziemiach Polskich.

Duże różnice wysokości, ekspozycji, temperatury i wilgotności wpłynęły na wykształcenie się zróżnicowanej szaty roślinnej, której najbardziej istotnymi cechami są odrębność, bogactwo i rzadkość. O dolinie Prądnika pisał w 1809 r. pierwszy badacz jej flory Willibald Besser: *najpiękniejsza dolina z rzadkich roślin słynąca*. Tu na tej małej powierzchni, zaledwie 2146 ha występuje prawie 2/3 flory roślin kwiatowych Polski, nie mówiąc o wielkim bogactwie mchów, porostów, wątrobowców i grzybów.

Również świat zwierzęcy jest równie bogaty i zróżnicowany. Dotyczy to zarówno fauny współczesnej jak i kopalnej, znajdowanej w namuliskach ojcowskich jaskiń. Z fauny współczesnej wykazano ponad 6 tys. owadów, a liczba gatunków kręgowców stanowi około 35% współczesnej fauny kręgowców Polski. Urozmaicona rzeźba i uwarunkowane przez nią zróżnicowanie mikroklimatyczne umożliwiają występowanie na stosunkowo niewielkim obszarze gatunków o skrajnie odmiennych wymaganiach, co umożliwiło przetrwanie gatunków reliktowych.

Okres 135 lat ciągłych badań archeologicznych uzmysławia nam wartości znajdujące się na tym obszarze, mianowicie jedne z najstarszych śladów osadnictwa w Polsce, znane z Jaskini Ciemnej i schroniska Wylotnego. Szereg znalezisk z okresu mezolitu i neolitu wskazuje na ciągłe zamieszkiwanie tych terenów w epoce kamienia. Z wczesnego średniowiecza i początków państwowości Polski zachowały się cztery grody i inne znaleziska z XI wieku. Historycznymi osiami tego obszaru była rzeka Prądnik oraz szlak handlowy z Krakowa na Śląsk, mający ważne znaczenie strategiczne, o czym świadczą warowne zamki takie jak Ojców czy Pieskowa Skała. Pierwszy z nich, będący w okresie I Rzeczypospolitej siedzibą starostwa, jest już dziś tylko trwałą ruiną, zaś drugi, należący do różnych rodzin magnackich przetrwał do czasów obecnych jako jedyny na znanym „Szlaku Orlich Gniazd”.

Począwszy od drugiej połowy XIX wieku do okresu międzywojennego Ojców był modnym uzdrowiskiem. Z tego czasu zachowały się przykłady drewnianej architektury i bogate materiały ikonograficzne dotyczące Doliny Prądnika. W latach 20. ubiegłego wieku powstała pierwsza koncepcja ochrony prawnej tego terenu – projekt rezerwatu w Dolinie Prądnika i Saspowskiej, który stał się załącznikiem przyszłego parku narodowego. Nie należy również zapominać o udziale Doliny Prądnika w powstaniach narodowych – listopadowym i styczniowym, a także o najnowszej historii – walkach i działalności Armii Krajowej na tym terenie.

Z tego wyjątkowo skróconego przeglądu wynika ogromne znaczenie i rola Ojcowskiego Parku Narodowego – zarówno jako wyjątkowego obiektu przyrodniczego jak i pomnika historyczno-kulturowego. Nagromadzenie tak wielkiej liczby gatunków flory i fauny na niewielkiej przestrzeni, w wyjątkowej scenerii doliny, a równocześnie możliwość prześledzenia rozwoju człowieka i jego kultury w ciągu tysięcy lat stawiają Ojcowski Park Narodowy na czele parków krajowych. W 2003 r. podjęto starania o wpis Doliny Prądnika na listę światowego dziedzictwa.

Pięćdziesiąt lat istnienia Parku to dużo, ale równocześnie patrząc na historię tego obszaru to niewiele. Chciałbym w skróconej formie omówić najważniejsze dokonania Ojcowskiego Parku Narodowego w 50-lecie jego działalności. W ciągu tego okresu realizowano różne zadania wynikające z głównego celu, jakim jest ochrona jego zasobów, tworzenie podstaw do badań naukowych, zwiedzania oraz edukacji środowiskowej.

OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Wkrótce po utworzeniu Parku został opracowany plan urządzania gospodarstwa rezerwatowego na lata 1962–1971, który określił kierunki i zasady przebudowy drzewostanów oraz wyznaczył obszary ochrony ścisłej. Objęcie ochroną ścisłą naturalnych biocenoz leśnych zabezpieczyło typowe zespoły leśne i związane z nimi gatunki runa. Po 15-letnim okresie przebudowy drzewostanów, których pewne fragmenty w wyniku stosowanych zabiegów uzyskały zróżnicowany skład gatunkowy, zdecydowano się na powiększenie ochrony ścisłej do 22% powierzchni Parku, tj. ponad 340 ha przy ówczesnej wielkości Parku niespełna 1600 ha.

W 1992 r. został ukończony nowy plan ochrony ekosystemów leśnych, ważny na okres 20 lat. Przy jego opracowaniu uwzględniano wyniki najnowszych badań naukowych. Plan określił zabiegi ochronne, prowadzone w ekosystemach leśnych, mające na celu przywrócenie ich różnorodności biologicznej i zwiększenie odporności na różne zagrożenia. Założono także ponad 360 stałych powierzchni kołowych (siatka 200x200 m) służących do prowadzenia powtarzalnych badań z możliwością porównań wyników przez wiele lat. Założono własną szkółkę leśną, w której produkuje się materiał sadzeniowy na potrzeby Parku z nasion pochodzących z tego terenu. W 1995 r. szkółka ta została unowocześniona poprzez zamontowanie własnej deszczowni. Materiał sadzeniowy jest potrzebny również przy zalesianiu wykupionych gruntów rolnych, przeznaczonych do zalesień.

Sukcesja naturalna spowodowała zagrożenie zbiorowisk półnaturalnych (nieleśnych) na których występują cenne gatunki flory i fauny. Ich zachowanie wymaga czynnej ochrony polegającej na usuwaniu odnawiających się drzew i krzewów oraz na wykaszaniu tych terenów. Zabiegi te zaczęto stosować od 1982 r. począwszy od skałki Jonaszówka, gdzie ochronie podlega ostnica Jana *Stipa Joannis*. W 1994 r. został opracowany plan ochrony ekosystemów nieleśnych równocześnie z planem ochrony flory i fauny OPN.

W ramach ochrony czynnej warto odnotować podejmowane w latach 1974–2005, udane próby restytucji rzadkich gatunków flory i fauny – kraśnika karenckiego, bobra, peñnika europejskiego, zawilca wielkokwiatowego.

Należy również wspomnieć o zabezpieczeniu większości ważnych, dużych jaskiń przed niszczeniem szaty naciekowej i rozkopywaniem namulisk, poprzez zamykanie ich otworów. Następuje także poprawa czystości wód Prądnika. Dzięki inicjatywie gminy Skała w 1993 r. oddano do użytku oczyszczalnię ścieków, a w 1998 r. przepompownię w pobliżu Grodziska, która przejęła ścieki odprowadzane dotychczas do Prądnika. Obecnie kończy się projekt budowy oczyszczalni dla wsi Ojców, a Gmina Sułoszowa wybudowała oczyszczalnię, która przejmuje ścieki z tej wsi oraz z Woli Kalinowskiej. Większość osad i budynków Ojcowskiego Parku Narodowego posiada rozwiązane problemy gospodarki ściekowej przez małe, przydomowe oczyszczalnie.

ZAGADNIENIA PRZESTRZENNE

Ojcowski Park Narodowy ma bardzo złożoną sytuację przestrzenną i jest przykładem jednego z najtrudniejszych parków w zakresie rozwiązywania konfliktów przestrzennych. Sytuacja ta wynika z położenia parku w sąsiedztwie dwóch dużych aglomeracji miejskich, niewielkiej powierzchni obejmującej tylko fragmenty Dolin Prądnika i Saspowskiej, wyjątkowo niekorzystnej struktury własnościowej, skomplikowanego przebiegu granic, zagrożeń przemysłowych, inwestycyjnych itp.

Zagadnienia te dostrzegano już w momencie utworzenia Parku i dlatego opracowano, a następnie zatwierdzono w 1963 r. plan zagospodarowania OPN. Był to pierwszy plan w polskich parkach narodowych. Najistotniejszym jego elementem jest układ komunikacyjny pozwalający na wyłączeniu terenu OPN z połączeń tranzytowych. Tylko częściowo udało się ten problem rozwiązać przez wyłączenie z ruchu kołowego drogi z Murowni do Ojcowa.

W 1999 r. zatwierdzono plan ochrony Parku, który w 2002 r. niestety został unieważniony, lecz jego założenia merytoryczne są do dzisiaj wykorzystywane. W 2006 r. uzgodniono plany zagospodarowania czterech gmin, na terenie których leży Ojcowski Park Narodowy, za wyjątkiem jednego sołectwa. W tym samym roku Starostwo Powiatowe uznało za jedno z priorytetowych zadań budowę brakującej drogi z Saspowa do Sułoszowej, o długości około 3,5 km, która pozwoliłaby zrealizować podstawowe założenia przestrzenne planu, tj. uwolnić od ruchu kołowego Dolinę Prądnika na odcinku Ojców – Pieskowa Skała. Jej budowa byłaby uwieńczeniem 30-letnich starań Parku o wyeliminowanie ruchu samochodowego dnem Doliny Prądnika.

W planach przestrzennych też zakładano regulację struktury własnościowej poprzez wykupy gruntów prywatnych. Akcję tę rozpoczęto w 1968 roku, kontynuując ją do chwili obecnej w zależności od posiadanych środków. W ciągu 50 lat istnienia Parku nabyto ponad 300 ha gruntu. Wykupy są najskuteczniejszą formą likwidacji zagrożeń ze strony budownictwa, jak i zwiększają skuteczność ochrony zasobów przyrodniczych. Wiele cennych gatunków roślin znajduje się na gruntach prywatnych, np. wisienka karłowata.

Dążąc do dalszego zabezpieczenia Parku – Uchwałą Rady Narodowej m. Krakowa z dnia 2 grudnia 1981 r. utworzono strefę ochronną wokół Parku o powierzchni 7 tys. ha. Mało precyzyjny opis granic Parku z 1956 r., został w 1995 r. uściślony poprzez wyznaczenie zasięgu Parku wzdłuż granic działek z jednoczesnym wprowadzeniem tej zmiany do planów zagospodarowania przestrzennego gmin. Ten opis i wyznaczona strefa ochronna

Parku znalazły się w nowym rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie Ojcowskiego Parku Narodowego z dnia 8 sierpnia 1997 r. (Dz.U. nr 99 z dnia 21 sierpnia 1997 r., poz. 607). Wtedy także nastąpiło powiększeniu Parku z 1440 ha jaka była w momencie utworzenia OPN w 1956 r. do obecnej powierzchni wynoszącej 2146 ha.

PRACE NAUKOWO-DOKUMENTACYJNE

Jednym z podstawowych celów Parku jest również tworzenie podstaw do prowadzenia badań naukowych, ich inspirowanie i koordynowanie. Wyniki badań naukowych zawierają wiele wskázówek i prognoz ostrzegawczych zmierzających do pełnej ochrony substancji przyrodniczej i kulturowej Parku. Pełniejsza realizacja tego celu nastąpiła w 1965 roku, kiedy założono Muzeum Przyrodnicze. Placówka ta spełniała rolę osłony naukowej do 1991 r., a więc do chwili powołania pracowni Naukowo-Badawczej, która przejęła realizację tych zadań. Przez 50 lat w rezultacie podejmowanych badań wykonywanych zarówno z inicjatywy Parku, jak i przez instytucje naukowe w ramach ich własnych programów badawczych powstała obszerna literatura stawiająca Ojcowski Park Narodowy w rzędzie jednego z lepiej poznanych Parków, aczkolwiek potrzeby badawcze są jeszcze duże. Bibliografia prac dotyczących OPN liczy obecnie ponad 3500 pozycji.

Należy również wspomnieć tutaj o cyklu sympozjów naukowych organizowanych od 1988 roku, na których próbowano rozwiązywać najbardziej palące problemy ochrony przyrody. Materiały z tych sympozjów zostały opracowane i wydane drukiem. Od 1990 r. Ojcowski Park Narodowy wydaje własne, recenzowane czasopismo naukowe „Prądnik”. Do chwili obecnej ukazało się jego 16 tomów. Wydawane są także druki zwarte zawierające materiały konferencji naukowych.

Corocznie w Parku odbywają się różne sympozja naukowe, w tym m.in. Polskiego Towarzystwa Entomologicznego. Wypracowano koncepcję systemu dokumentacji naukowej obejmującej katalogi taksonów flory i fauny oraz przyrody nieożywionej (np. katalog jaskiń OPN) i obiektów kulturowych. Duże znaczenie w działalności naukowo-dokumentacyjnej mają zgromadzone zbiory przyrodnicze i biblioteka, która obecnie liczy ponad 16 tys. woluminów, kilkaset map i prawie 10 tys. zdjęć. Na uwagę zasługuje założenie w 1984 r. zielnika roślin naczyniowych liczącego obecnie około 5000 okazów, a zbiór dowodowy owadów liczy 50000 osobników. Ukazały się również 2 monografie Parku – pierwsza w 1956 r., a druga w 1997 r. Obecnie w związku z jubileuszem 50-lecie Parku, w końcowym opracowaniu znajduje się kolejna monografia przyrodnicza.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA I EDUKACYJNA

Ojcowski Park Narodowy odgrywa istotną rolę w upowszechnianiu wiedzy o ochronie przyrody poprzez podejmowanie inicjatyw na rzecz edukacji środowiskowej, wydawnictw i szeroko rozumianą informację i propagandę. Wśród znaczących osiągnięć należy wymienić urządzenie stałej wystawy muzealnej w 1965 r., urządzonej ponownie w 1972 r. w budynku „Hotel Pod Łokietkiem”, która po 35 latach udostępniania wymaga gruntownej zmiany. Do tej pory zwiedzało ją około 40 tysięcy osób rocznie. Koncepcja nowej wystawy została już przygotowana, w chwili obecnej na ukończeniu jest projekt nowej ekspozycji. Dzięki finansowej pomocy fundacji Ekufundusz i NFOŚiGW mamy nadzieję, że wkrótce rozpoczniemy realizację tego ważnego dla oświaty ekologicznej przedsięwzięcia.

Do innych form działalności dydaktycznej i edukacyjnej należą zajęcia w szkołach prowadzone przez pracowników Parku, szkolenia przewodników oprowadzających wycieczki po Parku, obsługa grup specjalistycznych. W 1969 r. zainicjowano, kontynuowaną do dziś imprezę krajoznawczą, połączoną z konkursami na temat OPN, dla młodzieży szkół średnich, pod nazwą „Ojcowska Złota Jesień”. Co roku bierze w niej udział ponad 500 osób. Od 2003 r. Ojcowski Park Narodowy przygotowuje imprezy dla młodzieży szkół gimnazjalnych, położonych wokół Parku – „Rajd Neandertala” i szkół podstawowych – „Złot Nietoperzy”.

W celu usprawnienia działalności edukacyjnej powołano w 1991 r. Ośrodek Edukacyjno-Dydaktyczny Parku. Jego zadaniem jest pobudzanie zainteresowań i rozwijanie sposobów percepcji zagadnień określonych jako ekologiczne, rozwijanie wiedzy o funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego, przedstawianie zagrożeń oraz metod ochrony tego środowiska ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia ostoji naturalnej przyrody oraz propagowanie wartości i znaczenia przyrody Ojcowskiego Parku Narodowego. Opracowano także szereg materiałów szkoleniowych, które są wykorzystywane w trakcie kolejnych kursów i szkoleń, które prowadzi ten Ośrodek.

Na pierwszym miejscu stawia się szkolenia dla nauczycieli organizowane we współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Metodycznym w Krakowie i podobnym Ośrodkiem w Nowym Sączu. Ta grupa zawodowa najlepiej dociera do młodego pokolenia, które kiedyś będzie decydowało o zachowaniu naszych wartości przyrodniczych i kulturowych.

W ciągu 50 lat istnienia Ojcowskiego Parku Narodowego rozwinięta została również działalność wydawnicza. Spośród prac popularno-naukowych, turystycznych i propagandowych wydanych z inicjatywy Parku należy wymienić cykl przewodników (również w języku angielskim), mapy turystyczne, kilkadziesiąt folderów, materiały szkoleniowe (w tym również we współpracy z Anglią), a także realizację dwóch ścieżek poznawczych (edukacyjnych) i ogródka botanicznego. Chciałbym tutaj wspomnieć o współpracy z Parkiem Peak National w Anglii, zapoczątkowanej w 1993 r. i Zapowiednikiem Miodobory w Ukrainie, kontynuowanej od 1994 r.

UDOSTĘPNIANIE DO ZWIEDZANIA

Udostępnienie Parku do zwiedzania wyłania potrzebę właściwego zagospodarowania jego obszaru dla ruchu turystycznego. W parku narodowym powinna dominować turystyka poznawcza, dlatego starano się dostosować do tego infrastrukturę turystyczną OPN wyznaczając 25 km szlaków turystycznych. Oświetlono Jaskinię Łokietka oraz udostępniono do zwiedzania drugą jaskinię – Ciemną leżącą w masywie Góry Koronnej. Równocześnie do Jaskini Ciemnej i przez Górę Koronną i Okopy wyznaczono ścieżkę przyrodniczo-kulturową oraz przystosowano do zwiedzania znane stanowisko archeologiczne z okresu paleolitu, znajdujące się obok wejścia do jaskini Ciemnej. Zwiedzanie tej jaskini z przewodnikiem i stanowiska archeologicznego jest formą zabezpieczenia obydwu obiektów przed dziką penetracją.

Zgodnie z planem zagospodarowania, który zakładał lokalizację zaplecza turystycznego na obrzeżach Parku, zbudowano w latach 1962–1964 zajazd turystyczny i parking na Złotej Górze. Staraniem dyrekcji Parku zamknięto w 1982 r. 5-km odcinek drogi Murównia – Ojców i skierowano ruch samochodowy przez Złotą Górę. Ograniczenia te nadal respektuje Gmina Skąła, która jest zarządcą drogi. Wspólnie z Wojewódzką i Powiatową

Dyrekcja Dróg Publicznych opracowano i ustawiono odpowiednie znaki drogowe, przez co ograniczono zatrzymywanie i postój samochodów w niektórych miejscach przy drogach tranzytowych wiodących przez Park.

Plany zagospodarowania turystycznego i zmian w organizacji ruchu są znacznie większe, jednak ich realizacja zależy od ukończenia wspomnianego wcześniej 3,5 km odcinka drogi obwodnicowej i tym samym zamknięcia drogi tranzytowej przez Park.

WNIOSKI

Dokonania Ojcowskiego Parku Narodowego w okresie 50 lat działalności zmierzały do przywrócenia lub utrzymania swoistego krajobrazu Doliny Prądnika przez likwidację niekorzystnych śladów działalności człowieka. W chwili obecnej do głównych zagrożeń Parku należą:

- struktura własnościowa i związany z tym rozwój osadnictwa na jego terenie, olbrzymi napór inwestycyjny i związana z tym coraz większa groźba zupełnego przecięcia wszystkich korytarzy ekologicznych,

- ruch motoryzacyjny wewnątrz doliny (okresowo ponad 3 tys. samochodów dziennie)

- ruch rekreacyjny zamiast turystyki poznawczej (sąsiedztwo dwóch aglomeracji miejskich) co powoduje dużą penetrację Parku i jego olbrzymie zaśmiecenie,

- uwarunkowania prawne, które często uniemożliwiają prawidłową ochronę zasobów Parku,

- zanieczyszczenie powietrza (ciągłe pomiary SO₂ wskazują w okresie ostatnich 10 lat 50% spadek, jednak mimo tego jest ono znaczne),

- brak środków, w tym szczególnie na ochronę dóbr kulturowych.

Na część tych zagrożeń i zakres ich oddziaływania dyrekcja Parku nie ma praktycznie wpływu, a jej rola sprowadza się tylko do rejestrowania istniejącego stanu i powstałych skutków. Niektóre zagrożenia można jednak likwidować w większym stopniu niż w minionym okresie, lecz warunkiem pełniejszej skuteczności tych działań jest:

- ukończenie budowy 3,5-km drogi Bukowiec – Sułoszowa (być może po 30 latach starań, dzięki zaangażowaniu starostwa powiatowego oraz gmin Sułoszowa i Jerzmanowice, wkrótce rozpocznie się jej realizacja),

- uzyskiwanie większych środków na wykupy prywatnych gruntów i inwestycje, w tym także na ochronę dóbr kulturowych,

- zmiana obecnie istniejącego prawa w zakresie ochrony przyrody.

Zaprezentowany przegląd dorobku Ojcowskiego Parku Narodowego jest tylko częściowy, dokonano jest znacznie więcej, również tych w sferze niematerialnej, które wypracowały i utrwaliły w świadomości społeczeństwa sposób postrzegania problemów zagrożeń dla przyrody Parku i potrzebę jego zachowania dla przyszłych pokoleń. Dokonania te są przede wszystkim zasługą wielu oddanych ludzi – etatowo związanych z Parkiem, bądź pracujących społecznie w trosce o ochronę tego piękna i walorów przyrodniczo-kulturowych.

Nie sposób wymienić wszystkie osoby – zmarłe i żyjące. Są wśród nich kolejni dyrektorzy Parku – inż. Józef Rojkowski (1915–1985), mgr inż. Roman Chaciński (1917–1986) mgr inż. Marcelin Mełges (1917–1999) inż. Andrzej Szczoczarz, mgr inż. Henryk Jędrusik, pracownicy – inż. Alfred Hałasa, inż. Józefa Słomka (1921–1996), inż. Tadeusz Stanowski, Weronika Mełgesowa, mgr inż. Barbara Szczoczarz, mgr Andrzej Biderman, przewodniczą-

Ryc. 1. Prof. Jerzy Małecki (pierwszy z lewej), wiceprzewodniczący Rady OPN, i prof. Kazimierz Kowalski (pierwszy z prawej), przewodniczący Rady OPN na sali obrad w Ojcowie w dniu 10 października 2006 r. Fot. J. Partyka

Fig. 1. Prof. Jerzy Małecki (first on the left), the Ojców National Park Board deputy chairman, and Prof. Kazimierz Kowalski (first on the right), the OPN Board chairman, in the meeting hall in Ojców, on 10th October 2006. Photo by J. Partyka

cy i członkowie Rady Parku: prof. Janusz Bogdanowski (1929–2003), mgr inż. Kazimierz Bukowski, prof. Edward Chodzicki (1897–1978), doc. dr Kazimierz Gądek, prof. Kazimierz Kowalski (1925–2007)¹, prof. Stanisław Kapuściński (1910–1991), prof. Jerzy Małecki (1921–2007), prof. Zygmunt Novák (1897–1972), prof. Kamil Rogaliński (1914–1988), prof. Władysław Szafer (1886–1970), mgr Janusz Wiltowski (1923–1994), prof. Kazimierz Zabierowski (1926–1998) oraz prof. Maria Łuczyńska-Bruzda, która pełniła społecznie funkcję architekta Parku przez 25 lat. To również zasługa wielu pracowników Parku, obecnie zatrudnionych na różnych stanowiskach, których trudno tutaj wymienić.

Wszystkim tym osobom oraz wielu innym, dzięki którym Ojcowski Park Narodowy – „ten mały punkt na wielkiej mapie świata”, trwa 50 lat w służbie nauki, kultury i społeczeństwa należy się pamięć, szacunek i wdzięczność.

¹ Dwaj byli członkowie Rady Ojcowskiego Parku Narodowego – prof. Kazimierz Kowalski i prof. Jerzy Małecki, którzy uczestniczyli w uroczystościach 50-lecia Parku w październiku 2006 r., zmarli w 2007 r. w trakcie przygotowywania do druku niniejszego tomu „Prądnika” [red.].

**Speech made by MSc Rudolf Suchanek,
Director of Ojców National Park**

Director of Ojców National Park in his speech opening the jubilee celebrations of the 50th anniversary of the OPN, after welcoming the guests presented the greatest natural and cultural values of the Park, established by a government order on 14 January 1956. Then, he described the issues concerning nature resources protection, focusing especially on spatial problems, educational and research works and issues connected with making the Park available to tourism. He closed the address with conclusions and remembered the persons recognized for their significant achievements in the region's protection.

With its total surface area of 2146 ha the OPN is the smallest national park in Poland. Its location in the neighbourhood of big urbanized and industrialized areas causes various problems for the Park's protection. Moreover, the ownership structure and connected with it settlement development within the Park's boundaries, as well as the intense investment pressure and the threat of total cutting of ecological corridors, curbs the protective activities of the OPN's management. Another problems with which the Park is faced include excessive motor traffic along the Prądnik Valley floor [sometimes even as many as 3,000 cars a day], prevalence of a recreational form of tourism over sightseeing, and lack of funds, especially for the protection of the region's cultural heritage.

Increasing the effectiveness of nature protection depends on completing the 3.5 km long stretch of the road Bukowiec – Sułoszowa, which will enable excluding the Prądnik Valley from motor traffic, receiving more funds for buying out private grounds, as well as essential legal regulations reducing the investment pressure on the immediate vicinity of the Park.

Among the persons who rendered great services to the Park are its successive directors, the chairman and the members of the Park Board and many employees who during half a century held different posts, and thanks to whom the Ojców National Park has served the science, culture and society for fifty years.

Translated by A. Krukierek